

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 101. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm2695.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Lad os en Gang tage et Exempel lige ud af Livet! Sæt, vi havde herfor os alle voxne Mandfolk i Kjøbenhavn, og fortalte dem, at de som et frit Folk burde ikke lyde andre Love end dem, der var Udtrykket for den almindelige Vilje og gav følgelig alle Frihed og Lighed, samt, at for at faa at vide, *hvad* der var den almindelige Vilje, behøvede man blot i ethvert Tilfælde at tælle Stemmerne, da *de fleste Stemmer* altid maatte gjælde for den almindelige Vilje! Sæt nu, denne Synsmaade for Lov og Ret vandt de fleste Stemmer, som jeg er nær ved at tro, den vilde, og én derpaa udbredte sig over den gruelige Ulighed, især *Formuen* efter vore gamle Indretninger har gjort mellem Stadens Indbyggere, og det ingenlunde efter Fortjeneste, Flid og Gavmildhed, men dels ved Slumpetræf og dels ved Puger, Aager og anden Udsuelse, saa nu vilde han spørge den almindelige Vilje, om det ikke skulde være en Lov, og det en Grundlov i Staden: at hvem der havde over 10,000 Rdl., skulde levere Overskuddet i Kæmner-102Kassen, hvorfra det igjen ligelig deltes mellem dem, der havde mindre, saa de, som havde mindst, fik mest deraf, men alle noget! – Hvad saa? Hvem tør nægte Muligheden af, at dette Forslag ogsaa ved de fleste Stemmer blev den almindelige Vilje? Og nu vil vi forestille os det sat i Værk paa den allerroligste, billigste og humaneste Maade, saa alle de paa første og anden Sal, der skulde aarelades, fandt sig i deres Skæbne, og de fleste Stemmer fandt sig i, at en Del rige Knaster i Stuen og flere i Kjælderen snode sig fra den almindelige Vilje med den gode Samvittighed, at det var ikke *deres* Vilje, – se, det vilde dog give Handel og Vandel og al udbredt Virksomhed et Knæk, de sent eller aldrig forvandt, og paa alle mulige Maader befordre baade Fattigdom og Dovenskab, Ødselhed og Nærighed, Svir og Spil og slette Sæder, saa den Dag kom snart, da enten de flittige og virksomme underkastede sig hvilket som helst Aag for nogenlunde Sikkerhed paa velerhvervet Ejendom, eller ogsaa Staden blev i Bund og Grund ødelagt, da alt Rips-Raps vilde ty der til, hvor man, uden at arbejde, kunde, saa længe det varede, leve lystig paa andres Bekostning. Betænker man, hvad blot det tvungne Fattigvæsen kan udrette, naar det som i England faar Tid til at gjøre sin Virkning, – skjønt det unægtelig er et godt Træk ved den almindelige Vilje, at ingen skulde dø af Sult, – da maa man vel kunne slutte sig til, hvad Følgen blev, naar Magten skulde sætte alt *det* igjennem, som de fleste Stemmer erklærede for den almindelige Vilje, uden engang at tale om, det da vil blive de fleste Stemmer ikke i det hele men mellem de haandfaste Karle; og har vi betænkt *det*, vil vi lige saa lidt forundres som fortrylles ved, hvad vi se i *Paris*, hvortil vi nu maa vende os, da den første mærkværdige Begivenhed efter Kundgjørelsen af de naturlige Menneske-Rettigheder baade udgik der fra og førte saa vel National-Forsamlingen som Kongen fra Versailles der til.